

JAARDAG SEKEM VRIENDENKRING NEDERLAND

Carbon credits maken landbouwtransitie in Egypte mogelijk. Kan dat ook in Nederland?

Momenteel zijn er 2.100 biodynamische boeren in Egypte, maar als het aan de sociale onderneming SEKEM ligt, zijn dat er over 5 jaar een veelvoud: ca. 25.000. Biodynamisch boeren gaat, dankzij inkomsten uit carbon credits, meer geld opleveren dan gangbaar boeren.

Hoe werkt dat en hoe zit dat in Nederland? Daarover gaat de Jaardag van de Vriendenkring SEKEM, die 3 juni 2023 plaatsvindt op biodynamische boerderij Vliervelden in Almere.

Max Abouleish, hoofd duurzame ontwikkeling bij SEKEM, vertelt via video-verbinding over de visie van SEKEM en hoe carbon credits de omschakeling naar duurzame, sociale landbouw mogelijk maken.

Tom Saat, biodynamisch boer op Boerderij Vliervelden, onderdeel van de Stadsboerderij Almere, laat zien hoe opbouw van organische stof (waarin CO2 is vastgelegd) de vruchtbare basis vormen voor het landbouwbedrijf.

Heleen Klinkert, projectleider Innovatie bij Bionext en oprichtster van Nieuw Groen, vertelt hoe zij bemiddelt tussen enerzijds mensen en bedrijven die hun uitstoot willen compenseren, en anderzijds groene ondernemers die carbon credits willen verkopen.

Volkert Engelsman, voormalig CEO van biologisch handelsbedrijf Eosta, vertelt over zijn eigen ervaringen met carbon credits en zal de huidige ontwikkelingen duiden. Daarmee brengt hij de verhalen van de verschillende sprekers bij elkaar en benoemt de vraagstukken die op dit vlak aan de orde zijn.

Aanmelden kan bij Anne Bakker via info@sekemvrienden.nl of 06 10369981

Meer informatie via Hannie Bakker:
bakker.hannie@gmail.com

Locatie: Boerderij Vliervelden, Goethelaan 163, 1349 EG Almere

<https://stadsboerderijalmere.nl/erf-vliervelden>

Trollenwol: traceerbare keten

Sinds enige tijd ligt er in de Odin winkels naast de bolletjes pastelkleurige SEKEM katoen het boek SEKEM breien, vol aantrekkelijke afbeeldingen en patronen. We gingen op zoek naar de maakster en Hannie Bakker interviewde haar.

De winkel in Driebergen is een walhalla voor de brei-liefhebber: rondom kasten vol met strengen en bollen wol in natuurlijke tinten van wit tot donkerbruin, en ook in prachtige kleuren. Overal hangen voorbeelden van truien, sjaals, mutsen en haarbanden met de meest fraai ingebreide patronen. Er hangen ook sleutelhan-gers met kleine gebreide truitjes eraan! Op een tafel liggen kleurrijke boeken: Holland breien, Shetland breien, Oland breien en ook SEKEM breien, allemaal in eigen beheer of in samenwerking met Christoffor uitgegeven.

Marja de Haan ontvangt mij hier te midden van deze wollen weelde. Ze vertelt hoe ze Trollenwol 15 jaar geleden oprichtte, en later ook de uitgeverij. Ze was daarvoor leerkracht op een vrijeschool en inmiddels is het hele gezin betrokken bij deze veelvoudige onderne-ming.

VRIENDENKRING SEKEM

Aanvankelijk importeerde zij Zweedse wol via een relatie daar. Inmiddels noemt zij zich gespecialiseerd in eerlijk geproduceerde 'kriebelwol' uit Noord-Europa. De schapen hebben hier minder zachte vachten dan bijvoorbeeld de merinoschapen uit Nieuw-Zeeland of Australië.

Het liefst koopt ze zo lokaal mogelijk in: het eigen gevoerde merk Schapjeswol bestaat uit 100% ecologische Nederlandse wol. Hiervoor werkt zij samen met Nederlandse boerderijen zoals de Schapenstreek en De Hondspol en C&K Landschapsbeheer (de herders van de Utrechtse heuvelrug). Ook al is de wol bijna gratis te verkrijgen, toch betaalt ze ervoor, want ook het scheren en transporteren kost geld. Ze werkt samen met spinnerijen in Denemarken, Duitsland en België, waar ecologisch en organisch wordt geproduceerd. Door het bezoeken van deze spinnerijen kent zij de mensen persoonlijk. In een atelier in Doorn wordt wol voor haar plantaardig geverfd.

Marja's streven is om een verkoopketen te creëren waarin alleen verkocht wordt wat traceerbaar is en waar duurzaamheid de norm is om tot verbetering te komen van de biodiversiteit, dierenwelzijn en arbeidsomstandigheden.

Trollenwol ontwerpt ook patronen die te koop zijn in breipakketten en via de genoemde boeken en via de website. Mijn oog viel op een klein boekje met prachtige Estlandse figuren om in te breien.

SEKEM Breien

Vorige zomer kwam Marja in de plaatselijke Odinwinkel voor het eerst de bolletjes SEKEM katoen in drie kleuren tegen. Ze was verrast breikatoen aan te treffen in de levensmiddelenwinkel. Haar eerste (professionele) gedachte was: zo zet je katoen niet in de markt. Haar tweede gedachte was: zorg voor meer kleuren. De Egyptische katoen is door zijn lange vezels namelijk erg geschikt om mee te breien en staat bekend als de beste katoen ter wereld.

Ze zocht contact met de importeur van alle SEKEM-producten in Nederland. Samen bedachten ze een plan voor het maken van een SEKEM breiboek en het importeren van meer kleuren katoenbolletjes voor alle Odinwinkels.

Het boek is inmiddels ook naar SEKEM zelf gebracht, waar het met veel enthousiasme ontvangen werd. Er komt binnenkort een Engelse en een Duitse vertaling.

Via de website www.trollenwol.nl kun je zelf een kijkje nemen!

Euritmie

Van Martina Dinkel die de SEKEM euritmie-opleiding leidt, ontvingen wij het volgende bedankje nadat wij onze jaarlijkse donatie van € 3.500 ten behoeve van de euritmie overmaakten.

Ik wil jullie hartelijk danken voor de zeer royale donatie. Ik ben jullie erg dankbaar en voel mij zo gesteund, niet alleen financieel maar ook door jullie empathische belangstelling voor ons euritmiewerk. Beide versterken ons wezenlijk en houden ons werk levendig. Ik ben zo blij dat ons euritmiewerk zo gewaardeerd wordt, de opleiding voor Egyptische mensen en hun werk op school, in het Core Program voor medewerkers en studenten van de universiteit en onze artistieke aanpak. En zoals jullie weten zijn we in Caïro een euritmie-opleiding begonnen.

Nu bereiden we ons voor op een nieuw afstudeerproject voor een van onze euritmiedocenten. Zij wil de

volgende zijn die een euritmiediploma ontvangt en daarom plannen we met de hele groep een reis naar Dornach voor de internationale afstudeerweek aan het Goetheanum in de zomer van 2024. Daar zal deze donatie aan worden besteed.

Met hartelijke groeten en de beste wensen voor jullie allemaal.

Ik houd jullie op de hoogte,

Martina

Euritmietraining voor Mussa

De Vriendenkring en het Internationaal Hulpfonds droegen financieel bij aan de euritmietraining die Mussa uit Zanzibar in SEKEM volgde.

Hallo! Ik ben Mussa van de Zanzibar Steiner School. Ik schrijf dit om jullie te informeren over de geweldige euritmie- en muziektraining die ik in SEKEM heb gekregen.

Ik werkte iedere ochtend met de euritmiegroep waar ik veel leerde over pedagogische euritmie. Iedere dag participeerde ik in verschillende klassen van de basisschool en de beroepsopleiding om te observeren en soms mee te doen met de groep. Op die manier combineerde ik theorie en praktijk.

Ik ontving het pedagogisch euritmiecurriculum dat mij hielp bij de studie en toetsing van het geleerde. De evaluaties met de euritmiegroep in de late namiddag hebben mij erg geholpen, want elke vraag die ik stelde werd zonder twijfel beantwoord.

Ik werkte één op één met euritmiedocenten en dat hielp me om veel technieken te leren. Ik had muzieklessen die me hielpen bij de basis van het lezen van muzieknoten en ik had de beste leraar ooit die mijn zwakheden begreep en geduld had om ze te verdragen.

Al met al was het voor mij een prachtige tijd om aan deze opleiding te beginnen en ik had ook een prachtig verblijf. Dit was het eerste van zes bezoeken van telkens drie weken voordat ik aan een volledige euritmieopleiding in Europa kan deelnemen.

Bedankt voor jullie steun en dat ik dit mocht doen. Het was zo'n succesvolle tijd en ik geloof dat het succesvol was omdat het werd uitgevoerd door ervaren mensen met een mooie ziel.

Namens mijn trainers Martina en Angela, heel erg bedankt voor jullie steun.

Groeten, Mussa

Visie in de woestijn

Andrea Valdinoci was begin oktober in SEKEM als bestuurslid van de Evidence Foundation. Hij sprak met Helmy Abouleish over de visie van SEKEM en was onder de indruk van de initiatieffrucht van de plek en de mensen. Voor SEKEM is het doel niet alleen de biodynamische landbouw, maar een systemische verandering en transformatie van ons bewustzijn zodat het naast elkaar bestaan van mens en natuur mogelijk wordt.

Lees het interview op onze website: <https://netherlands.sekem.com/cultuur/visie-in-de-woestijn/>

CO2-uitstoot compenseren via SEKEM

SEKEM biedt de mogelijkheid om CO2-uitstoot te compenseren door het planten van bomen of het vastleggen van CO2 in de bodem door composteren. Hiervoor kun je de volgende stappen volgen.

1. Ga naar <https://www.economyoflove.net/fund/>

2. Scroll naar beneden tot kopje 'We will plant your tree'. Hieronder zie je een afbeelding van certificaat van aankoop boom. Klik op de groene button met de tekst 'Buy your tree now'.

3. Er verschijnt een apart scherm (Submit Request) waarin je gegevens van jezelf en de aard en hoeveelheid van bestelling kan aangeven.

4. Bij het volledig invullen van het scherm en na het drukken op de button 'Send' verschijnt onder in beeld de bevestiging van verzending. Je krijgt ook een aankoopbevestiging in je mailbox.

Kopen van carbon credits kan ook via <https://shop.sekem.com/products/1-tonne-co2-kompensation-co2-zertifikat>

Overlijdensbericht Hermann Becke

Wij rouwen om het overlijden van Hermann Becke op Paaszondag 9 april.

De samenwerking met SEKEM werd gekenmerkt door een warme band en liefde voor kunst en de problematiek van duurzame ontwikkeling. Hermann benaderde taken altijd doelgericht en met vooruitziende blik en hij bekeek problemen altijd in een groter verband. Hij had naast zijn diepgaande juridische kennis uitstekende onderhandelingsvaardigheden en leidde de vereniging

EKEM Oostenrijk van 2009 tot 2021 met een bijzonder engagement. Zijn connecties met de kunstenaars betekenden een enorme verrijking voor het culturele leven in SEKEM. Als adviserend lid van de Board of Trustees van de Universiteit van Heliopolis ondersteunde hij de universiteit met zijn expertise.

In 2016 werd mede op Hermanns initiatief een Internationale Klas voor vluchtelingen geopend aan de Freie Waldorfschule Graz.

Als universiteitsdirecteur en als vicerector bepaalde Hermann Becke meer dan 37 jaar lang mede het lot van de Kunstudiversität Graz. Van 1972 tot 2004 was hij docent aan de Universiteit voor Muziek en Podiumkunsten in Graz.

Vooraf door het zingen ontstonden vele gezamenlijke concerten en vieringen in SEKEM. Zijn stem was diep, helder en klankvol en ook bij het spreken – altijd vol humor – was Hermann Becke bijzonder karakteristiek waarneembaar. Wij hebben het geluid nog steeds in onze oren en in en om ons heen zal het geluid blijven klinken.

Oproep

Wij zouden het bijzonder op prijs stellen als je mensen in je omgeving wilt attenderen op de mogelijkheid om het prachtige ontwikkelingswerk van SEKEM te ondersteunen. Dat kan via een eenmalige gift of door lid te worden van onze vereniging. Giften zijn fiscaal aftrekbaar en door een jaarlijkse schenking voor minimaal vijf jaar vast te leggen is die volledig aftrekbaar. Een schenkingsformulier vind je op onze website. Je kunt SEKEM ook in je testament opnemen.

Betalingsherinnering leden

Mocht je je jaarlijkse bijdrage nog niet hebben overgemaakt, zou je dat dan alsnog willen doen? Tip: stel een automatische overboeking in zodat je het nooit meer kan vergeten!

Vriendenkring SEKEM, Drebbeelstraat 195, 2522 DA Den Haag, bankrekening NL76 TRIO 0212 4884 22, BIC code: TRIONL2U. Giften zijn fiscaal aftrekbaar. E-mail: info@sekemvrienden.nl, website: www.sekemvrienden.nl. Bestuur: Salah Ali (+31 6 8328 2871), Anne Bakker, secretaris (+31 6 4492 0544), Hannie Bakker, voorzitter (+31 6 2518 2676), Bert de Graaff (+31 6 5327 1035), Corien Hoek, lid (+31 6 1343 6174), Ellen Winkel, penningmeester (+31 6 2120 5816)